

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2777

Vragen van de leden **Van Velzen** en **De Wit** (beiden SP) aan de staatssecretaris van Justitie over *het lot van opgesloten alleenstaande minderjarige vreemdelingen*. (Ingezonden 10 maart 2009)

1

Hoeveel alleenstaande minderjarige vreemdelingen hebben de afgelopen jaren in de PI Noord-Holland-Noord, locatie Zwaag, opgesloten gezeten?

2

Zijn de lichamelijke en psychische gezondheidsklachten van deze jongeren gedurende hun verblijf in Zwaag geregistreerd? Kunt u hier cijfers over verstrekken?

3

Hoeveel klachten zijn bij de Commissie van Toezicht ingediend over het verblijf in Zwaag van alleenstaande minderjarige vreemdelingen? Waar gingen deze klachten over? Hoe zijn deze klachten afgehandeld?

4

Hoeveel alleenstaande minderjarige vreemdelingen zijn gedurende hun verblijf in Zwaag in de isolatiecel geplaatst? Hoe lang duurde dit gemiddeld? Hoe lang duurde de plaatsing maximaal?

5

Hoe is de nazorg na vreemdelingenbewaring geregeld voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen?

6

Hoeveel van deze jongeren zijn aantoonbaar vertrokken naar het land van herkomst? Hoeveel daarvan zijn gedwongen uitzettingen geweest?

7

Hoeveel van deze jongeren zijn in het kader van de Dublinclaim overgeleverd aan een ander Europees land?

8

Van hoeveel van alle alleenstaande minderjarige vreemdelingen die in Zwaag hebben gezeten is bekend waar ze zijn gebleven?

9

Wat is er met de jongeren gebeurd die na een uitspraak van de rechter de inrichting hebben verlaten? Zijn deze jongeren uit beeld verdwenen?

10

Kunt u bevestigen dat van 100 van deze jongeren niet bekend is wat er met hen is gebeurd?¹ Zo nee, waar zijn deze jongeren dan wel? Waarom wijken deze cijfers af van de cijfers die u presenteerde tijdens het algemeen overleg over de justitiële jeugdinstellingen op 4 maart 2009?

11

Kunt u bevestigen dat van de jongeren die in vreemdelingenbewaring hebben gezeten een aanzienlijk groter deel uit beeld verdwijnt, vergeleken met de alleenstaande minderjarige vreemdelingen die niet in

vreemdelingenbewaring worden geplaatst?

12

Wat is uw oordeel over de effectiviteit en de risico's van het in vreemdelingenbewaring plaatsen van alleenstaande minderjarige vreemdelingen? Deelt u de mening dat juist aan het gebruik van vreemdelingenbewaring voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen grote risico's kleven, gezien het feit dat we van veel jongeren niet weten waar ze zijn gebleven?

¹ Nederlands Dagblad, 2 maart 2009: «Stop vastzetten illegale kinderen»
<http://www.nd.nl/artikelen/2009/maart/02/-stop-vastzetten-illegale-kinderen>

Antwoord

Antwoord van minister **Hirsch Ballin** (Justitie) (ontvangen 29 mei 2009), zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2008–2009, nr. 2184

1

In de periode van eind december 2006 tot december 2008 zijn er in totaal 198 minderjarige vreemdelingen opgenomen op de jeugdafdeling van de PI Noord-Holland Noord, locatie Zwaag.

2

De eventuele lichamelijke en/of psychische klachten van jeugdige vreemdelingen zijn vastgelegd in hun medisch dossier. Jeugdigen bij wie

bijzondere individuele gezondheidszorg is geïndiceerd worden besproken in het psycho-medisch overleg, een tweedelijns zorgcoördinerend overleg in de jeugdinstelling. In het psycho-medisch overleg maken de bij de zorg betrokken functionarissen afspraken over de verstrekking van individuele psychomedische, psychiatrische en psychosociale hulpverlening. De gegevens van het psychomedisch overleg dienen bewaard te blijven en te worden toegevoegd aan het medisch dossier van de jeugdige conform de wettelijke kaders die voor de betrokken beroepsgroepen gelden. Het is niet mogelijk om op een geaggregeerd niveau cijfers te verstrekken over eventuele lichamelijke en/of psychische klachten bij jeugdige vreemdelingen.

3

In 2007 zijn geen formele klachten ingediend bij de Commissie van Toezicht. Beklag is mogelijk over een beslissing van de directeur van de instelling of diens vertegenwoordiger die de jeugdige betreft. De Commissie zal altijd trachten eerst te bemiddelen. In 2007 is in totaal 10 maal succesvol bemiddeld. In 2008 zijn bij de Commissie van Toezicht evenmin formele klachten binnengekomen van jeugdige vreemdelingen die in de PI Noord-Holland Noord locatie Zwaag verbleven. In 2008 is er in 6 gevallen door de dienstdoende maandcommissaris van de Commissie van Toezicht bemiddeld. In geen van deze zaken is door de jeugdige vreemdeling een klacht ingediend naar aanleiding van de reactie van de directie op de bemiddeling. De bemiddeling betrof onder meer ordemaatregelen, een verzoek om vergoeding van reiskosten van het bezoek, de bejegening door een personeelslid en de verstrekking van water in een afzonderingscel.

4

De Beginselenwet justitiële jeugdinstellingen (Bjj) kent het begrip «plaatsing in een isolatiecel» niet. De directeur van een instelling is op grond van deze wet onder meer bevoegd een jeugdige in afzondering te plaatsen als ordemaatregel zolang dit noodzakelijk is voor het herstel

van de orde of veiligheid binnen de instelling of ter bescherming van de jeugdige. Tevens kan de directeur een jeugdige een disciplinaire straf opleggen en hem opsluiten in een strafcel als sanctie indien een jeugdige strafwaardig gedrag vertoont. Ik neem derhalve aan dat de vraag doelt op het aantal plaatsingen in afzondering en opsluitingen in een strafcel.

In de periode van eind december 2006 tot de sluiting van de afdeling in december 2008, zijn er in totaal 21 ordemaatregelen/disciplinaire straffen, waarbij de jeugdige in respectievelijk een afzonderings- c.q. strafcel is geplaatst, opgelegd. Deze hadden betrekking op 12 jeugdige vreemdelingen. In acht gevallen betrof het dezelfde jeugdige. De plaatsing duurde maximaal drie dagen, waarmee deze binnen de wettelijk toegestane termijn is gebleven.

5

Het beleid rondom nazorg aan jeugdige ex-gedeteneerden is gericht op jongeren die een JJI verlaten na een verblijf op strafrechtelijke titel. Dit betreft preventieve hechtenis, jeugd detentie en de pij-maatregel. De begeleiding van deze groep is gericht op resocialisatie en een veilige en stabiele terugkeer in de maatschappij, om zo de kans op recidive te verkleinen.

Deze vorm van nazorg wordt niet geboden aan vreemdelingen na afloop van de vreemdelingenbewaring. Vreemdelingenbewaring vindt immers plaats met het oog op de terugkeer naar het land van herkomst, en (re)socialisatie in de Nederlandse samenleving is dus niet opportuun.

Op het moment dat een alleenstaande minderjarige vreemdeling (amv) zich in Nederland meldt, wordt dit gemeld bij Stichting Nidos, die de voogdij over de amv regelt. Bij terugkeer van een amv wordt betrokkene in beginsel overgedragen aan de partij die in het land van herkomst zorg draagt voor adequate opvang. Het komt in de praktijk ook voor dat de bewaring wordt opgeheven zonder dat (direct) uitzetting plaatsvindt. Dit kan zijn omdat de minderjarige asielaanvraag. Lopende de procedure wordt de amv dan opgevangen door

het COA. Indien de bewaring van een illegale amv wordt opgeheven zonder dat uitzetting heeft kunnen plaatsvinden, en er wordt geen asielaanvraag ingediend, dan krijgt de amv een aanzegging Nederland te verlaten. Bij opheffing van de bewaring is Nidos de partij die de amv vervolgens begeleidt. Indien opvang in het land van herkomst nodig is, zorgt een centrale afdeling van de Dienst Terugkeer & Vertrek (DT&V) ervoor dat feitelijke toegang tot adequate opvang in het land van herkomst aanwezig is. Bij de terugkeer (zelfstandig en gedwongen) wordt de amv door de DT&V, IOM of KMar tijdens de reis begeleid en overgedragen aan de opvanginstelling of aan de familie in het land van herkomst.

6, 7 en 8

Ten aanzien van de groep amv's die tussen eind december 2006 tot december 2008 op de jeugd afdeling van de PI Noord-Holland Noord, locatie Zwaag hebben verbleven, ontbreken grotendeels de voor de beantwoording van deze vragen essentiële gegevens, zoals het vreemdelingsnummer, waarmee de groep zou kunnen worden gelinkt aan de in de vragen genoemde groepen amv's. Gelet hierop kunnen hierover dan ook geen uitspraken worden gedaan.

Ten aanzien van de volledige groep amv's die in 2008 in bewaring heeft gezeten en die tevens behoorde tot de caseload van de DT&V heeft in 2008 circa 65% aantoonbaar Nederland verlaten. In ongeveer 85% betrof dit uitzettingen. Bij genoemde percentages zijn bepaalde categorieën amv's buiten beschouwing gebleven, zoals amv's die door het bereiken van de meerderjarige leeftijd naar een andere instelling voor vreemdelingenbewaring zijn overgeplaatst.

In ongeveer de helft van het aantal uitzettingen van amv's die in bewaring hebben gezeten, was er sprake van een Dublin-claim naar een Europees land.

9

Als een amv in bewaring wordt gesteld, wordt het Nidos daaromtrent geïnformeerd. Mocht de desbetreffende amv nog niet bekend zijn bij Nidos, dan voorziet Nidos in

de voorgedij over de amv. Nidos wordt bij de gehele vertrekprocedure betrokken. Indien de bewaring wordt opgeheven voordat uitzetting heeft plaatsgevonden, neemt het Nidos dan ook de zorg voor de amv over en regelt zomogelijk eventuele opvang na afloop van de detentie. Indien de bewaring wordt opgeheven wegens het indienen van een asielaanvraag wordt de amv opgevangen in de COA-opvang. In dat geval blijft de amv in beeld bij de DT&V.

10

Ik kan niet ingaan op de juistheid van de in het krantenartikel genoemde cijfers, nu mij niet bekend is hoe deze precies tot stand zijn gekomen. Wel wil ik benadrukken dat de in het krantenartikel genoemde cijfers niet vergelijkbaar zijn met de cijfers die in genoemd Algemeen Overleg zijn verstrekt. Blijkens het krantenartikel hadden de cijfers namelijk uitsluitend betrekking op de locatie Zwaag, en betrof het een periode van 2 jaar. De in het Algemeen Overleg verstrekte cijfers hadden daarentegen betrekking op alle in bewaring gestelde alleenstaande minderjarige vreemdelingen (dus ook diegenen die in andere locaties dan Zwaag verbleven) en betroffen de periode tussen 1 januari 2008 en 10 december 2008.

11

Op grond van de mij ter beschikking staande gegevens kan ik dit niet bevestigen. Uit de cijfers betreffende amv's behorend tot de caseload van de DT&V komt juist naar voren dat de meeste amv's die niet in vreemdelingenbewaring zijn geplaatst niet aantoonbaar vertrekken.

12

Van belang is dat vreemdelingenbewaring bij alleenstaande minderjarige vreemdelingen slechts als uiterste middel wordt toegepast. Het moet gaan om gevallen waarin sprake is van risico's van onttrekking aan het toezicht als geen bewaring wordt toegepast. Bewaring kan in dergelijke gevallen een effectief middel zijn om te voorkomen dat jongeren verdwijnen terwijl aan hun terugkeer wordt gewerkt.